

**Vision,
kulturelle forventninger,
mål og rammer
for Uummannaq Kommune**

Udgave pr. 28.09 2005

Vision,
kulturelle forventninger,
mål og rammer
for Uummannaq Kommune

Udgave pr. 28.09 2005

Indledning

Målsætningsarbejdet for børneområdet i Uummannaq Kommune forudsætter et tæt samarbejde mellem børneinstitutionerne, folkeskolen og ungdomsuddannelserne, men også de øvrige områder inden for erhvervs-, kultur- og fritidsliv, som er underlagt BKU, skal medtænkes. På sigt må dette målsætningsarbejde koordineres med lignende arbejde inden for kommunens øvrige forvaltninger.

Målsætningsarbejdet indebærer, at der politisk skal træffes beslutninger for børne- og ungeområdet, hvor visioner, kulturelle forventninger, mål og rammer indgår i et integreret samspil.

I første fase af denne proces udarbejdes målsætninger og rammer for hvert institutionsområde.

I anden fase bør målsætningerne koordineres og "sløjfes" sammen gennem udarbejdelsen af en fælles mål og rammestyring for hele børne- og undervisningsområdet og kulturområdet, der tager afsæt i politisk fastsatte værdier og kulturelle forventninger.

Begrebsafklaring

Visioner:

Visionerne skal beskrive de overordnede politiske synspunkter (værdier) omkring og ønsker til vilkårene og mulighederne for børns og unges opvækst og udviklingsmuligheder ideelt set.

Kulturelle forventninger:

Forventningerne skal udtrykke den lokalforankrede kulturelle indsigt og færdighed, som både ansatte og frivillige medarbejdere bør være i besiddelse af, og som den tilkaldte arbejdskraft bør tilegne sig.

Mål:

Målene skal præcisere de kvalitetskriterier, der skal opfyldes og de kompetencer, der skal arbejdes hen imod for realistisk at nærme sig visionerne.

Der arbejdes med målene i samspil mellem lokalsamfundets aktører dvs. de unge selv, forældrene, de ansatte, politikerne, erhvervslivet og kulturlivet.

Rammer:

Rammerne skal an vise de aktiviteter og indsatsområder, som de forskellige aktører skal arbejde med og de midler, der er til rådighed for arbejdet.

Vision og kulturelle forventninger overordnet

a. Vision for en samlet politik for børn og unge

Børne- og ungepolitikken i Ummannaq Kommune skal udvikles i et tæt samspil mellem kommunalbestyrelsen og lokalsamfundets aktører i forhold til børn og unge, dvs. forældrene, institutionernes professionelle personale, fritids- og kulturlivet og erhvervslivet.

Visionen skal være, at børnenes opvækst og udvikling finder sted i et lokalsamfund, der er bevidst om sine kulturelle rødder, og hvor det prioriteres, at den enkelte borger har mulighed for at udvikle sit selv værd og sin ansvarlighed i forhold til fællesskabet.

b. Kulturelle forventninger omkring børn og unges socialisering og læring

Den lokale kulturelle forankring skal være synlig i kommunens politik over for børn og unge. Derfor er der formuleret nogle kulturelle forventninger til alle parter omkring børn og unges opvækst, udvikling og læring.

Overordnet forholder de kulturelle forventninger sig til følgende punkter:

1. at lokalsamfundets kulturelle arv og traditioner er et vigtigt grundlag for børns opvækst og udvikling,
2. at de ældre samfundsborgeres erfaringer og livsindsigt er en værdifuld resurse for den opvoksende generation,
3. at børnene gennem deres socialisering og læring tilegner sig viden og færdigheder, der både fastholder den lokale kulturelle arv og samtidig giver dem livsmuligheder set i et globalt perspektiv,
4. at traditionel og lokal viden og færdigheder er byggestene for ny og mellemfolkelig viden og færdigheder,
5. at børn og voksne hver for sig og sammen - som en naturlig - ting deltager i lokalsamfundets kulturelle liv og aktiviteter.

De kulturelle forventninger til de enkelte aktører er beskrevet under de respektive områder.

Kapitel 2:

Vision og kulturelle forventninger på småbørnsområdet

a. Vision

Børnene skal have de bedst mulige opvækst- og livsvilkår. Børnene skal have mulighed for at tage del i udformningen af deres eget liv som ligeværdige mennesker. Barnets selvstændighed og værdighed må aldrig krænkes, og barnets iboende kompetencer med hensyn til nysgerrighed, social motivation og lærervillighed skal respekteres og bringes i spil.

Børneinstitutionerne har en selvstændig værdi og opgave med hensyn til i børnenes første leveår at skabe rammerne omkring deres sociale og følelsesmæssige udvikling. Der lægges vægt på oplevelser, leg, eksperimenteren og læring af sociale spilleregler og gensidig respekt i omgang med andre.

b. Kulturelle forventninger

Det forventes af de voksne medspillere i børnenes først 6 leveår, at de:

- indfører børnene i lokalsamfundets historie og kultur ved at inddrage dem i hverdagslivets gøremål og aktiviteter sammen med ansvarlige voksne
- fremmer børnenes sociale og sundhedsmæssige udvikling ved at være troværdige forbilleder for børnene
- viser respekt for børnene som selvstændige og ligeværdige medspillere i deres egen udviklings- og læringsproces

De kulturelle forventninger retter sig primært mod småbarnets nærmeste voksne medspillere, men også mod kommunalbestyrelsen. Det forventes, at forældrene eller barnets nærmeste resursepersoner har et nært samarbejde med institutionerne omkring barnets opvækst.

1. Den kulturelt bevidste voksne medspiller:

- giver barnet omsorg og er nærværende i sin kontakt med barnet
- samtaler med barnet om dets tanker, ønsker og behov ud fra en bevidsthed om den

kulturelle sammenhæng barnet vokser op i

- skaber muligheder for, at barnet kan have nære relationer til forskellige voksne og andre børn
- er et kulturelt og socialt forbillede for barnet
- sørger for at barnet får en sund og aktiv opvækst

2. Den kulturelt bevidste kommunalbestyrelse:

- fastsætter mål og rammer for småbørnenes opvækst og socialisering, der er i samklang med lokalsamfundets kulturelle forudsætninger og behov
- giver råderum for småbørnsfamiliernes livsudfoldelse i den lokale kulturelle kontekst
- sørger for at ingen forældre føler sig svigtede af det lokale fællesskab og skaber rammer der beskytter børn mod overgreb og omsorgssvigt

c. Udviklingssyn

Udvikling af selvværd og handlekompetence

Selvtillid og selvværd er en nødvendig forudsætning for handlekompetence. Grundlaget for handlekompetence er børnenes nysgerrighed, sociale motivation, lærervillighed og diskussionslyst. Alle børn er i stand til at deltage aktivt i udformningen af deres eget liv.

d. Læreplan

Med udgangspunkt i nærværende "Vision og kulturelle forventninger på småbørnsområdet" udarbejdes der læreplaner for børneinstitutionerne i Ummannaq Kommune. Læreplanerne baseres på viden om småbarnets læring og dets behov for omsorg og nære relationer til voksne og andre børn.

Kapitel 3:

Vision og kulturelle forventninger omkring barnet i skolestarten

a. Vision

Overgangen fra børneinstitutionerne til folkeskolen skal bygge på gensidig tillid og indsigt i hinandens professionelle forudsætninger og arbejdsvilkår, således at børnenes socialisering og læring foregår i naturlig fortsættelse af det grundlag, som er lagt i deres første leveår og i takt med udviklingen af barnets egne forudsætninger og behov.

b. Kulturelle forventninger

De kulturelle forventninger i indskolingen retter sig både mod børnenes forældre, pædagogerne i institutionerne og pædagogerne/lærerne på yngstetrinnet og kommunalbestyrelsen.

1. Den kulturelt bevidste pædagog:

- integrerer lokalsamfundets kulturelle indsigt og viden i børnenes socialisering og læring
- anvender de ældre samfundsborgeres erfaringer og menneskekundskab som grundlag for børnenes sociale liv i indskolingen
- deltager aktivt i lokalsamfundets traditioner og kulturelle liv
- samarbejder med forældrene om at skabe fælles rammer for børnenes sociale og sundhedsmæssige udvikling

2. Den kulturelt bevidste kommunalbestyrelse:

- fastsætter mål og rammer for indskolingsbørnenes socialisering og læring, der er i samklang med lokalsamfundets kulturelle forudsætninger og behov
- giver råderum for menneskers og institutioners arbejde, så de kan udfolde sig i den lokale kulturelle kontekst
- bakker forældreråd og bestyrelser op i deres arbejde med at udvikle rammerne for børnenes kulturelle identitetsskabelse

c. Udviklingssyn

Udvikling af selvværd og handlekompetence

Selvtillid og selvværd er en nødvendig forudsætning for handlekompetence. Grundlaget for handlekompetence er børnenes nysgerrighed, sociale motivation, lærervillighed og diskussionslyst. Alle børn er i stand til at deltage aktivt i udformningen af deres eget liv.

d. Læreplan

De centralt udarbejdede læreplaner er gældende læreplaner for yngstetrinnet. Læringsmålene for personlig udvikling skal have en central placering i skolestarten og har karakter af overfaglige mål for alle fagområder.

Kapitel 4:

Vision og kulturelle forventninger omkring skolebarnet

a. Vision

Folkeskolen i Uummannaq Kommune skal udvikles i et samarbejde mellem forældre, elever og lærere.

Hensigten er at forbedre og udvikle skolen i overensstemmelse med de visioner og målsætninger, som kommer til udtryk i landstingsforordningens § 2. Pædagogisk udvikling foregår både gennem den daglige undervisning i skolerne og gennem politisk vedtagne indsatsområder.

Skolevæsenet i Uummannaq Kommune skal være præget af udvikling og kvalitet og leve op til kravene i Atuarfitsialak. Det skal derfor sikres, at der løbende sker en kvalitetsudvikling på den enkelte skole og i det samlede skolevæsen, og at erfaringerne med dette udviklingsarbejde koordineres og formidles skolerne imellem.

Det læringsbegreb, der kendetegner skolerne i Uummannaq by og bygder, skal afspejle, at eleverne vokser op i et globaliseret videnssamfund, hvor det bliver afgørende at tilegne sig "viden om og forståelse af egen samfundsmæssige identitet, kultur og værdier, tilegne sig viden om og udvikle forståelse for andre kulturer, indføres i en demokratisk tankegang og blive bevidst om demokratiske rettigheder og pligter samt udvikle forståelse for eget ansvar over for samfundets udvikling og dets samspil med naturen."

b. Kulturelle forventninger

De kulturelle forventninger i folkeskolen retter sig mod følgende aktører:

- eleverne
- lærerne
- ledelsen
- skolebestyrelsen
- kommunalbestyrelsen
- lokalsamfundet i øvrigt

1. Den kulturelt bevidste elev:

- har indsigt i sin egen families baggrund og historie
- udvikler interesse for at lytte til og formidle lokalsamfundets kultur og historie
- respekterer de ældres livserfaring og viden
- udvikler ansvarlighed for sit eget lokalsamfund som en del af verdenssamfundet
- udvikler en adfærd, der er i overensstemmelse med de lokale kulturelle værdier og åben over for den omgivende verden
- er ansvarlig over for den omgivende natur

2. Den kulturelt bevidste lærer:

- integrerer lokalsamfundets kulturelle indsigt og viden i undervisningen
- bruger de ældre samfundsborgeres erfaring og viden som resurse i undervisningen
- deltager selv positivt i lokalsamfundets traditioner og kulturelle liv
- involverer sig i en fortsat læreproces omkring den lokale kultur
- samarbejder med forældrene om at skabe fælles forventninger til elevernes udvikling og læring
- giver eleverne mulighed for at anvende deres kulturelle viden og færdigheder i nye relevante sammenhænge

3. Den kulturelt bevidste skoleledelse:

- har viden om kulturens og historiens betydning for samfundets udvikling
- deltager aktivt i lokalsamfundets traditioner og kulturelle liv
- støtter og udfordrer de ansatte i deres bestræbelser for at udvikle en lokalforankret skole i en globaliseret verden
- er med til sikre at alle eleverne modtager en undervisning, der forener traditionen med en moderne verdens udfordringer

4. Den kulturelt bevidste skolebestyrelse:

- har viden om kulturens og historiens betydning for samfundets udvikling
- deltager aktivt i lokalsamfundets traditioner og kulturelle liv
- bakker forældre, skoleledelse og lærere op i deres arbejde med at udvikle en sproglig og kulturel identitet hos eleverne
- fører tilsyn med at skolens undervisning og aktiviteter forbinder den kulturelle arv og lokalsamfundets historie med læreplanernes krav til nutidig viden og færdigheder

5. Den kulturelt bevidste kommunalbestyrelse:

- fastsætter mål og rammer for børns og unges socialisering og læring, der er i samklang med lokalsamfundets kulturelle forudsætninger og behov
- giver råderum for menneskers og institutioners arbejde, så de kan udfolde sig i den lokale kulturelle kontekst
- bakker forældreråd og bestyrelser op i deres arbejde med at udvikle rammerne for børns og unges kulturelle identitetsskabelse

c. Læringssyn og læreprocesser

Udvikling af selvværd og handlekompetence

Selvtillid og selvværd er en nødvendig forudsætning for handlekompetence. Handlekompetencen omfatter bl.a. følgende elementer: sproglig kompetence, problemløsningskompetence, beherskelse af kulturteknikker, praktisk/manual kompetence, social kompetence og kreativ kompetence.

Udvikling af samarbejde og ansvarlighed

I et stadig mere komplekst samfund er teamsamarbejde og netværksarbejde en væsentlig måde at tilrettelægge arbejdsprocesserne på i samfunds- og erhvervslivet. Skolens læreprocesser skal derfor indrettes således, at eleverne udvikler ansvarlige arbejdsrutiner og samarbejdsformer, der fremmer evnen til åbent samarbejde, konfliktløsning, selvindsigt og anvendelse af hinandens viden og erfaringer.

d. Læreplan

De centralt vedtagne læreplaner er gældende læreplaner for undervisningen i Uummannaq Kommune. Der vil blive udarbejdet lokale læreplaner for de lokale valg.

Kapitel 5:

Vision og kulturelle forventninger omkring den unge i uddannelse

a. Vision

Overgangen fra folkeskolen til ungdomsuddannelserne og arbejdslivet skal bygge på gensidig tillid og indsigt i hinandens professionelle og faglige forudsætninger og arbejdsvilkår, således at de unges fortsatte læring og overgang til voksenlivet foregår i et sammenhængende forløb og i takt med udviklingen af unges egne forudsætninger og behov.

b. Kulturelle forventninger

De kulturelle forventninger i ungdomsuddannelserne retter sig både mod ældstetrinnets elever og lærere, samt de unge og deres lærere/vejledere i Piareersarfik og det lokale erhvervsliv. Forventningerne er de samme som nævnt under folkeskolen i kapitel 4. Dertil kommer følgende forventninger:

1. Den kulturelt bevidste unge på ældstetrinnet og i efterfølgende skoleforløb:

- tager medansvar for sig eget uddannelsesvalg i et samfundsmæssigt perspektiv
- anvender den erhvervede kulturelle indsigt som et aktiv i sin fortsatte uddannelse
- sætter sig mål for sit liv ud fra en respekt for og forståelse af de kulturelle værdier samfundet bygger på

2. Den kulturelt bevidste lærer og vejleder på ældstetrinnet i skolen og i efterfølgende skoleforløb:

- hjælper de unge til at se deres uddannelses- og karrierevalg i et udviklingsperspektiv, hvor de historiske erfaringer og kulturelle værdier medtænkes
- er i stand til at anskueliggøre samspillet mellem historie, kultur og fremtid i en globaliseret verden

Afsnit 2: Mål og rammer

Med udgangspunkt i kapitel 1-5 om visioner og kulturelle forventninger er der i de følgende kapitler fastsat mål og rammer for arbejdet med børn og unge på kommunens institutioner og uddannelsessteder.

Kapitel 6:

Kommunale mål og rammer omkring småbarnet

Kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for institutionerne, - i praksis varetaget af børne- og kulturudvalget.

Institutionernes udvikling har høj prioritet, og denne udvikling søges styrket gennem opkvalificering af det pædagogiske personale ved hjælp af en overordnet kursus- og uddannelsesstrategi, som forpligter alle medarbejdere.

Det er vigtigt, at alle aktiviteter tager udgangspunkt i lokalsamfundets kultur og identitet, således også at hjemmets værdier får en fremtrædende plads i børnenes udvikling. Et tæt samarbejde mellem hjem og institution er et nødvendigt grundlag for børnenes hverdag.

a. Mål for institutionerne:

- at børnene udvikler motorisk og sproglig færdighed og fantasi gennem samvær med pædagoger som stimulerer og udfordrer deres **nysgerrighed**
- at børnenes **selvstændighed** styrkes ved at de deltager i hverdagslivets praktiske opgaver
- at børnene får en **sund levevis** ernæringsmæssigt og fysisk
- at pædagogerne samarbejder om at give børnene **individuelle og sociale** udviklingsmuligheder ud fra deres behov og forudsætninger
- at pædagogerne fører en tæt og ligeværdig **dialog** med forældrene

De politiske indsatsområder for det kommende år er:

- **Udvikling af læreplaner** for børneinstitutionerne med henblik på at målrette og præcisere det pædagogiske, sociale og kulturelle arbejdsinsti-

tutionerne

- **Opkvalificering af pædagoger og institutionsledere** med henblik på implementeringen af de ovenfor anførte mål for institutionerne
- **Udvikling af en samarbejdskultur**, hvor pædagoger, lærere, forældre og lokalsamfund skaber en sammenhængende ramme omkring børnenes opvækst og udvikling

b. Rammer:

Følgende opgaver gennemføres i 2005/06:

- der gennemføres **ugentlige samarbejds møder**, hvor institutionens personale planlægger udvikler og evaluerer arbejdet med børnenes sociale og færdighedsmæssige udvikling både med hensyn til
 - a. indhold
 - b. organisering
 - c. rammer
- der gennemføres én gang årligt **visionsmøder** fælles for personalegrupperne, hvor vision og kulturelle forventninger drøftes med henblik på at klargøre, hvilke konsekvenser det skal have for institutionernes samarbejdsformer og aktiviteter
- der gennemføres hvert år **kurser/seminarer i målsætning og evaluering** omkring børns socialisering og deres sundhedsmæssige udvikling med udgangspunkt i opdateret viden om udviklingspsykologiske og sundhedsmæssige forhold
- **forældrene inddrages** i spørgsmål vedrørende institutionernes arbejde og dagligdag, samt i evalueringen af institutionernes arbejde

Kapitel 7:

Kommunale mål og rammer for folkeskolebarnet fra indskoling til udskoling

Kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for skolerne - i praksis varetaget af børne- og kulturudvalget.

Skolevæsenets udvikling har høj prioritet i kommunen, og denne udvikling søges styrket gennem opkvalificering af personalet ved hjælp af en overordnet kursus- og uddannelsesstrategi, som forpligter alle medarbejdere og gennem en høj prioritering af informationsteknologiens muligheder.

a. Mål for folkeskoleområdet:

- at børnene udvikler sig til åbne, ansvarlige og selvstændige mennesker, der har evne og vilje til **samarbejde**, er i stand til at **kommunikere**, og kan forvandle informationer fra isolerede udsagn til **brugbar viden**
- at børnene både bliver **kulturelt forankrede** og globalt vidende
- at børnenes **undervisning** er tidssvarende og hele tiden lever op til den aktuelle pædagogiske forskning, således at praksis lever op til forordningens intentioner om en dynamisk og fleksibel skole
- at **pædagogisk tilrettelagte frivillige aktiviteter** bliver en integreret del af skolerne med det formål at skabe et socialpædagogisk udviklende miljø for børnene som en naturlig og ligeværdig

størrelse i sammenhæng med undervisningen og hjemmets opdragelse

- at udbygge **samtalen** mellem børnene/forældrene og skolen om skolens opgave

b. Rammer:

De politiske indsatsområder for det kommende skoleår (2005/06) er:

- **Teamsamarbejde** med møder fastlagt i skolens mødeplan, som skal udvikle lærernes og ledernes pædagogiske og faglige kompetencer og sikre eleverne undervisning af høj kvalitet
- **Mål og handleplaner med eleverne**, som skal være et redskab til lærernes planlægning af undervisningen med henblik på opfyldelse af læreplanernes læringsmål og for at sikre at undervisningen tilrettelægges ud fra den enkelte elevs behov og forudsætninger
- **Fleksibel planlægning**, som skal tilgodese elevernes behov og forudsætninger og udvikle deres handlekompeter personligt, socialt og fagligt, så de kan være velfunderede ved afslutningen af skoleforløbet

Hver skole kan i relation til ovenstående indsatsområder vælge yderligere indsatsområder, der skal fokuseres på i løbet af året.

Kapitel 8:

Kommunale mål og rammer omkring den unge i ungdomsuddannelserne

Kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for ungdomsuddannelserne, - i praksis varetaget af børne- og kulturudvalget.

Gennem Piareersartik etableres en særlig indsats for de unge mellem 16 og 25 år, som ikke optages i Gymnasiet eller på Erhvervsuddannelsen.

a. Mål for Piareersartik:

- at gøre unge uddannelsesparate eller arbejdsparate
- at optage unge med afslag fra Erhvervsuddannelsen på grund af manglende kvalifikationer/karakterer

b. Rammer for Piareersartik

Følgende aktiviteter skal etableres i 2006/07:

1. Undervisningen i Piareersartik
 1. Undervisningen i Piareersartik (Piareersartut)
 - 44 ugers skolegang
 - 40 ugers teori
 - 4 ugers praktik
 - 4 liner: Social & sundhed, Jern & Metal, Håndværker, TNI

2. P.F.H. (Prøve Forberedende Hold)

- 44 ugers skolegang
- 37 ugers teori
- 7 ugers praktik
- Bedre karakterer gennem FSA / FSUA

3. Ikke optaget til Erhvervsuddannelserne eller ingen praktikplads.

- Disse skal så vidt muligt, sendes ud på arbejdsmarkedet.
- Disse kan også komme på P.F.H.

4. Kurser

- Personlig udvikling
- Samarbejde på tværs
- Kommunikation
- PC kørekort
- Første hjælp
- Samt alt andet

Afsnit 3: Mål og rammer for kommunens øvrige aktører inden for børne- og kulturområdet

Det drejer sig her om de aktører, som ikke direkte har ansvar for undervisnings- og uddannelsesopgaver, men som indirekte skal medvirke til at kommunens arbejde med børn og unge får den højst mulige kvalitet både kulturelt, socialt og mentalt.

Udgangspunktet for de her fastsatte mål og rammer er de visioner og kulturelle forventninger, som overordnet er beskrevet i kapitel 1.

Kapitel 9:

Kommunale mål og rammer for kommunens pædagogisk/psykologiske rådgivning

PPA's arbejdsområde er børn og unge mellem 0-25, hvilket omfatter børneinstitutioner, folkeskoler og Pia-reersarfiit. Arbejdsfeltet er primært børne- og ungegruppen, men kan også indbefatte forældregruppen, når behandling kommer på tale.

I PPA arbejder en psykolog, en pædagogisk konsulent og en forebyggelseskonsulent

a. Mål for PPA:

- at medvirke til at fremme trivsels- og udviklingsmuligheder for børn og unge mellem 0-25 år i Uummannaq Kommune
- i sit arbejde at tage udgangspunkt i et helhedssyn på barnet og dets miljø i et nært samarbejde med barnet/den unge, familien og de professionelle
- behandlingskrævende børn og deres familier
- at oparbejde og opretholde forebyggelse frem for lappeløsninger
- at være rådgivende i forhold til implementeringen af teamsamarbejde

b. Værdigrundlag:

PPA bygger altovervejende på et etisk grundlag, og vægter dernæst faglighed lige så højt. Derfor anses det for vigtigt, at personalet i hver sit fag holder sig á jour med udviklingen og de krav, der stilles til arbejdet.

Forebyggende indsats frem for lappeløsninger vægtes højt.

Tværfagligt samarbejde og teams anses for at være naturlige dele af arbejdet med børn og unge.

Forholder sig til både barnet /den unge og til relationerne mellem barnet/ den unge og dets nærmiljø.

Det er derfor også følgende menneskesyn, PPA bygges på:

Barnet betragtes først og fremmest som et barn, hvorfor hovedansvaret for et barns liv må ligge på den voksne, og ikke omvendt.

Dette forhindrer ikke PPA i at betragte barnet som medansvarlig i sit liv og sin læring. Børn og unge

betragtes derfor også som kompetente og aktive deltagere i udformningen af deres egne liv.

c. Rammer for PPA:

PPAs indsatsområder for de kommende skoleår (2005/06) er:

Pædagoger/lærere, forældregruppen og kommunalbestyrelsen:

- synliggørelse af forskellen mellem den kulturelt forankrede opdragelse og handlekompetencens indhold: selvværd/selvsikkerhed
- synliggørelse omkring opdragelsesmetode (herunder aggressions-undertrykkelse, fortielser, accept af følelser (sorg, vrede, glæde etc.)
- undervisning/oplysning for kommende forældre

Forældre:

- synliggøre ansvaret for barnets basale behov

Førskolebarnet:

- indførelse af sproglig opmærksomhedstræning
- brobygning mellem børnehave og skole vedr. målsætninger og læreplaner
- definition af skolemodenhed

Skolebarnet og den unge:

- rum for gruppeterapi omkring sorg, seksuelle overgreb etc. i samarbejde med lærere
- undervisning i supervisionsmetoder og supervision af lærere (i forhold til lærernes handlekompetence, selvværds- og selvsikker-

hedsfølelse)

- afdække omfanget af den reelle omsorgssvigt i kommunen

Alle grupper børn mellem 0-25 år:

- behandling af omsorgssvigtede og behandlingskrævende børn og deres familier
- forebyggelse af sygdomme i forhold både til den fysiske og den psykiske sundhed

Børneinstitutioner:

- pædagogisk og psykologisk bistand
- supervision i forhold til børn og pædagoger
- oprettelse af kriseberedskab

Skolen og STI:

- pædagogisk psykologisk bistand
- supervision i forhold til lærere og deres arbejde med børn der har brug for specialpædagogisk bistand
- supervision i forhold til udvikling af teamsamarbejde
- oprettelse af kriseberedskab

Herefter følger:

Institutionsplaner, skoleplan og styrelsesvedtægter m.m.

